

Whistleblowing a dopad jeho nové regulace na společnosti

Červenec 2021

Autoři: Ivo Janda, Marie Talašová, Ladislav Chundela, Martin Froněk, Václav Žaloudek

Koncem roku má nabýt účinnosti nový zákon o ochraně oznamovatelů („**Návrh zákona**“), který zavede v České republice u přibližně 25 tis. zaměstnavatelů a veřejných zadavatelů řadu nových povinností, jakými jsou např. zřízení vnitřního oznamovacího systému a způsob uveřejnění informací o oznamování umožňující dálkový přístup. Návrh zákona vychází ze Směrnice Evropského parlamentu a rady EU 2019/1937 ze dne 23. října 2019 („**Směrnice**“) a povinné subjekty budou muset zákonné povinnosti splnit do 31. března 2022.

1. Povinné subjekty

Nové povinnosti dopadají především na zaměstnavatele, kteří v uplynulém kalendářním čtvrtletí zaměstnávali v průměru nejméně 25 zaměstnanců. S malými výjimkami se budou týkat i všech veřejných zadavatelů.

2. Oznámení a ochrana oznamovatele

Předmětem oznámení jsou informace o možném protiprávním jednání porušující právní předpis nebo předpis Evropské unie v určených oblastech jako např. předcházení legalizace výnosů z trestné činnosti, finančních služeb nebo ochrany osobních údajů, o jejichž spáchání se oznamovatel dozvěděl v souvislosti s prací nebo jinou obdobnou činností. Za jinou obdobnou činnost se považuje: zaměstnání, samostatná výdělečná činnost, výkon práv spojených s účastí v právnické osobě, výkon funkce člena voleného orgánu právnické osoby, správa svěřenského fondu, výkon práv a povinností ze smlouvy, jejímž předmětem je poskytování dodávek, služeb, stavebních prací nebo jiného obdobného plnění a dalších obdobných činností.

Je nutné upozornit, že se nejedná jen o oznámení v rámci zaměstnaneckého poměru, ale může k němu dojít i v rámci dodavatelských a odběratelských vztahů.

Ochrana oznamovatelů jde přitom tak daleko, že pokud bude mít oznamovatel oprávněný důvod se domnívat, že oznámení je nezbytné pro odhalení protiprávního jednání, nepovažuje se oznámení za porušení bankovního tajemství, smluvní povinnosti mlčenlivosti, povinnosti mlčenlivosti dle daňového řádu a povinnosti mlčenlivosti dle dalších předpisů s výjimkou mlčenlivosti notářů, advokátů apod.

3. Odpovědnost povinných subjektů

Povinné subjekty mají povinnost zajistit, aby oznamovatel, jeho blízké osoby, kolegové nebo osoby ovládané oznamovatelem a řada dalších, nebyli vystaveni tzv. odvetným opatřením. Za taková odvetná opatření lze považovat širokou škálu jednání, jakými jsou např. zrušení pracovního vztahu, snížení platu, neumožnění odborného rozvoje, změna rozvržení pracovní doby nebo odstoupení od smlouvy, pokud by oznámení vycházelo

z dodavatelsko-odběratelského vztahu. Pokud některé z odvetných opatření povinný subjekt učiní v souvislosti s přijatým oznámením, může se postižená osoba domáhat zadostiučinění a jednání povinného subjektu bude předmětem trestního řízení dle Návrhu zákona.

Dle Návrhu zákona musí povinné subjekty do 31. března 2022 zřídit vnitřní oznamovací systém a zavést další opatření vyplývající z Návrhu zákona, jinak se vystavují riziku pokuty až do výše 1 mil. Kč nebo 5 % z čistého obrátu.

4. Pozdní přijetí národní legislativy

I v případě, že by Návrh zákona nebyl přijat během transpoziční lhůty, tj. do prosince 2021, dostatečně určitá ustanovení Směrnice se stanou i tak přímo aplikovatelnými. Bez ohledu na přijetí Návrhu zákona tedy autoři doporučují přijetí výše uvedených opatření.

Výše uvedené shrnutí představuje stručný popis zákona o ochraně oznamovatelů. V případě dotazů na praktické aspekty nové regulace se prosím obračete na autory článku.

K tématu whistleblowing plánujeme seminář na září 2021. V případě Vašeho zájmu o účast nám prosím zašlete email na prague_rsvp@whitecase.com.

White & Case, s.r.o., advokátní kancelář
Na příkopě 14
110 00 Praha 1
Česká republika

T +420 255 771 111

Odkaz na White & Case uváděný v této publikaci znamená mezinárodní právní praxi sestávající z White & Case LLP (společnost typu „limited liability partnership“ registrovanou ve Státě New York) a dalších k ní přidružených společností a subjektů.

Tato publikace byla připravena pro naše klienty a jiné zájemce jako obecná informace. Publikace není a ani neusiluje o to být komplexní. Vzhledem k obecné povaze jejího obsahu nemůže být považována za právní poradenství.

© 2021 White & Case LLP